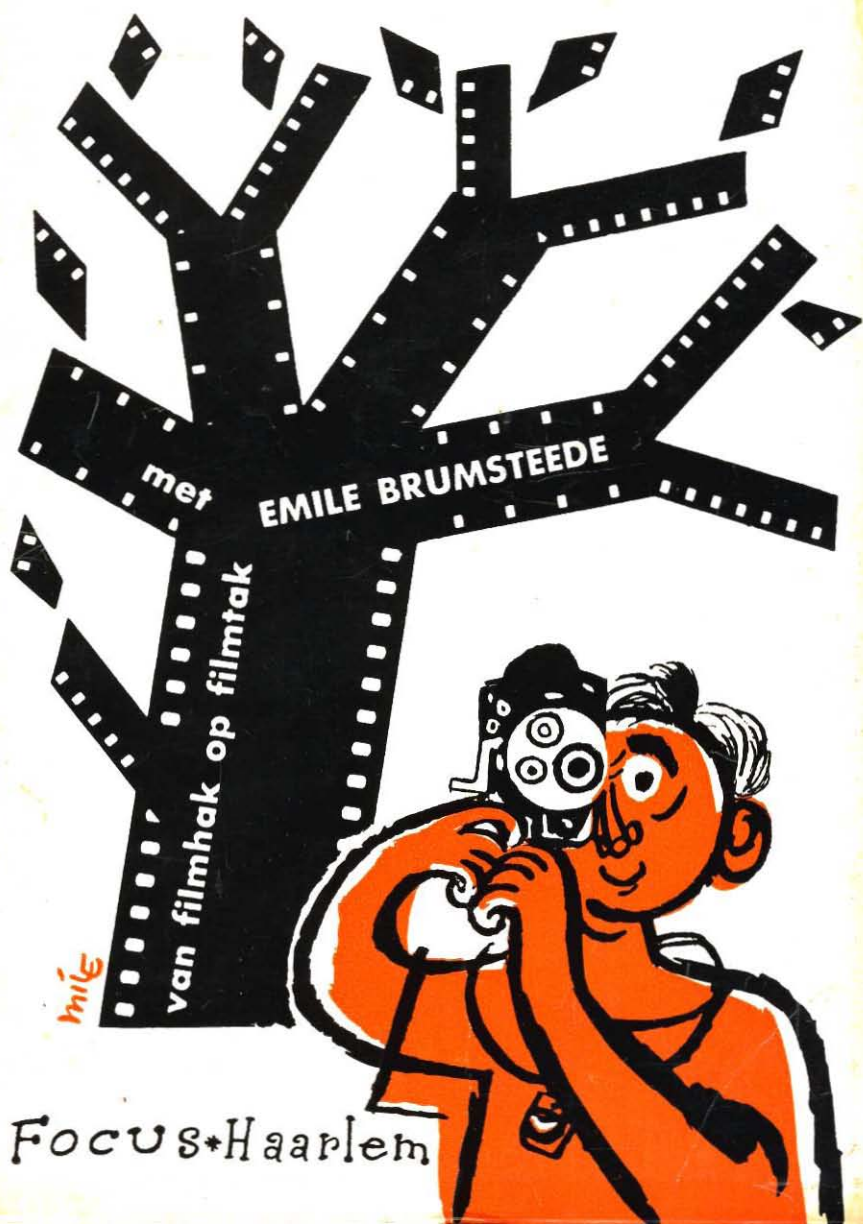

Speeltuin voor amateurfilmers

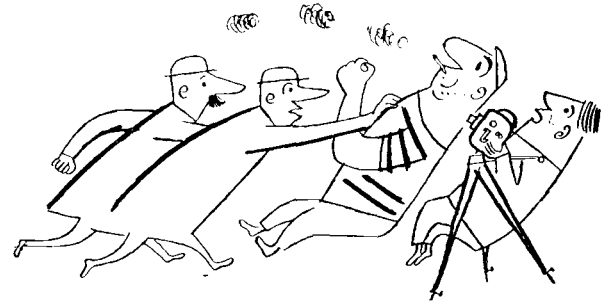

Focus*Haarlem

Rumoer om een sigaret

Nu ik toch herinneringen ophaal aan de deininkjes om een film, vervolg ik in één adem met het verhaal van de 'sigarettenwedstrijd' die in de Haagse Amateur Filmclub bijna een huis-revolutie veroorzaakte. Het bestuur had een wedstrijd uitgeschreven voor een filmpje van ten hoogste 8 minuten, dat 'De Sigaret' zou moeten heten. De jury, bestaande uit de leden Van den Dool, André de Groot en donateur Piet van der Ham, kreeg vijf inzendingen ter beoordeling. In gezelschap van de aanwezigen bekeken ze de films, toen trokken ze zich terug in geïsoleerde positie om tot een uitspraak te komen. Tien minuten werden een kwartier, een half uur, een uur. In de zaal groeide enige onrust, want waarom moest het gesprek zo lang duren? Het filmpje van Wim Goosen was vertrokken van een aardig gegeven (een man die aan zijn laatste sigaret toe is, deze aansteekt, als er wordt getelefoneerd. Terug in de huiskamer na het gesprek, is de sigaret tot as vergaan). De film was gaaf, op de belichting viel niets aan te merken, de hoofdrolspeler was door Goosen met vaste hand gemaakt tot een pantoffel-karaktertje. Er viel niets op de kwaliteiten af te dingen, en zeer verdiend behaalde Goosen in het voorjaar met deze film in de nationale wedstrijd een eerste prijs. 'De Sigaret' verwierf voor Goosen bovendien de wissel-prijs 1950.

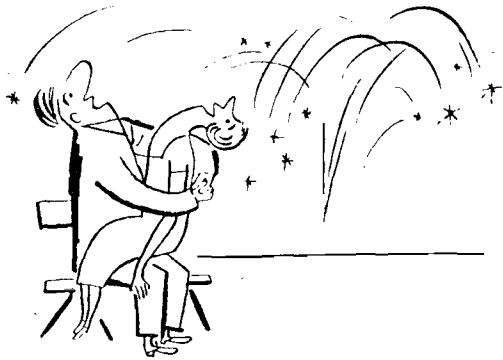
Groot was dan ook de verbijstering toen Van den Dool bekend

maakte, dat de jury had gemeend de eerste prijs te moeten toekennen aan de film van Brumsteede. Zaatman vertelde later, dat ook hij aanvankelijk voor steniging van de rechters was, maar dat de toelichting die Piet van der Ham op het besluit gaf, hem had verzoend. Van der Ham erkende de grotere gaafheid van Goosen's film. Op de techniek was er geen kritiek. De hoogst gekwalificeerde film was in dit opzicht ronduit zwak, maar — zo betoogde Van der Ham — de jury wilde in de bekroning haar waardering tot uitdrukking brengen voor de in amateurkringen zo weinig gebruikelijke wijze waarop het medium film was toegepast.

Hoe slordige afwerking van een ontwikkelcentrale de gang van zaken in een club van smalfilmers kan beïnvloeden! Want aanvankelijk was mijn opzet een recht-op-en-neer verhaaltje van een man die thuiskomt, op het asbakje een brandende sigaret ontdekt en daaruit afleidt dat een onbekende zich in huis verborgen houdt. Hij bekijkt zijn vrouw met wantrouwen. Ze schenkt thee, net als iedere andere dag. Hij begint een speurtocht door de kamers en meent overal de indringer te zien: onder tafel, in een kast, in de badkamer, overal. Eind van het liedje is dat de wantrouwige man met razende hoofdpijn in bed kruipt. Een simpel gegeven, een niemandalletje.

Toen kwam de teleurstelling. Zeker de helft van de opgenomen metrage bleek niet bruikbaar. Het was een triest lijstje waarop ik de scènes aantekende die mij restten. Wat kon ik er van maken? Ik zocht het noodgedwongen in een andere richting. In plaats

van een achtervolging door gangen en kamers, wilde ik beweging en activiteit suggereren door snelle shots van zich openende en sluitende deuren. Ik richtte dus mijn camera vanuit de donkere gang naar de bovenhoek van de deur van een verlichte kamer. De toeschouwer ziet nauwelijks meer dan een vrij abstract beeld van lichte driehoeken die zich snel verbreden en versmallen. Tenslotte besloot ik van de hele 'Sigaret' een grapje te maken dat zou staan of vallen met de pogingen feiten te suggereren. Voor de tuimeling van de trap liet ik de echtgenote van mijn hoofdpersoon niet werkelijk langs 19 treden naar beneden vallen. Ik filmde haar boven op de trap — in kikvorsperspectief — en gaf de camera in de laatste seconde een snelle zwaai naar beneden langs de trap treden. Ik filmde vervolgens man en vrouw in een gecompliceerd kluwen bij de voordeur: *zij was over hem heen gevallen!* Ik monteerde er later een uiteenspattende vuurpijl tussen, uit een reportage van vuurwerk in Scheveningen. Vuurwerk is dankbaar materiaal om er stormachtige gebeurtenissen en gemoedsbewegingen aan te illustreren. Nog mooier als in het filmverhaal sprake is van een echt vuurwerk!

Ik herinner me twee voorbeelden van recente datum waar flitsende pijlen en uiteenspattende sterren een emotioneel moment in een liefde symboliseerden. Het waren beide industriefilms: 'To catch a Thief' van Hitchcock, en 'Summer Madness' van David Lean. Een vuurwerk aan de Franse Côte d'Azur en een

vuurwerk aan de Venetiaanse hemel die losbarsten wanneer acteur en actrice (Cary Grant-Grace Kelly en Rossano Brazzi-Katherine Hepburn) elkaar in de grote omhelzing vinden!

In 'De Sigaret' liet ik een achtervolgde en achtervolgers uit het raam van een tweede etage op straat springen. Dus: shots van de mannen die hun been over het raamkozijn steken, en shots van de mannen die op het trottoir springen (in werkelijkheid van een vijfde treetje van een trapleer!). Daartussen gemonteerd een close up van een verschrikt gillende dame, echtgenote van de wantrouwige man, ter overbrugging van het tijdsverloop.

Wie 'De Sigaret' vandaag terug ziet, schudt het hoofd, en vraagt zich af wat er in de amateurfilmerij veranderd is, dat dit gebrekkige gevalletje eens een club op stelten kon zetten. Een van mijn medeleden riep naar mijn vrouw: — Die man van u is een griezell! — En drie anderen bedankten voor het lidmaatschap omdat ze voelden niet thuis te horen in een vereniging waar waardelozes nonsens geaccepteerd, *bekroond* werd notabene!

Er kwam een brief die voor het front van de leden moest worden gelezen. Dat was 14 dagen later, op de volgende clubbijeenkomst. Toen was de storm nog niet gaan liggen! De schrijver liet doorschemeren dat oprichting van een nieuwe club van amateur-cineasten werd overwogen.

Ex-voorzitter Van Geest gelooft nog steeds dat deze avond een keerpunt in de HAF heeft betekend. Want de zeer actieve leden zagen opeens duidelijker dan voorheen hoe aardig het was buiten de paden te treden. Op het terrein van de film bestaat namelijk geen 'verboden voor amateurs'.